

РЕЦЕНЗИЯ

от проф.д-р Симо Лазаров

за дисертационен труд

„Изследване на проблемите, възникнали при изучаване на джаз пиано“

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ на
Джоу Мънгъ

с научен ръководител проф.д-р Цветан Недялков в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“.

В биографията на Джоу Менге има няколко интересни моменти. През 2009 г. тя е приета в Музикалната консерватория в Тиендз ин. През 2014 г. постъпва в Тиендзинския университет, за да преподава музика и изпълнителско изкуство. През 2014 г. е назначена за член на Асоциацията на китайските музиканти Jazz Association. През 2019 г. завършва магистърската си степен в Националната Музикална Академия „Проф. Панчо Владигеров“ в София. От 2020 г. е редовен докторант в НМА „Проф. Панчо Владигеров“. През 2017 г. получава покана за участие в оперния и танцов театър в Тиендзин и в концерта на филмовата и телевизионната класика. През 2019 г. участва в солов концерт на Ли Сяо и в церемонията по връчването на наградата „Малката златна камбана на Китай“ с Джаз Биг бенда на Тиендзинския университет. През 2020 г. участва в специалното изпълнение на джаз Биг бенда на Тиендзинския нормален университет, а през 2022 г. участва в солов концерт на Ли Дзю.

Дисертационният труд съдържа шест глави, увод, библиография с 87 източници и в обема на 196 страници е изграден логично, последователно и тематично обосновано, като ясно отразява основната изследователска идея – анализ и систематизация на изпълнителските стилове и импровизационните техники в съвременното джаз пиано. Структуриран в шест основни глави, той следва както историко-стилистична, така и аналитично-сравнителна логика. Подборът на изследваните пианисти – Джордж Гершуин, Арт Тейтъм, Телониъс Монк, Оскар Питърсън, Бил Евънс и Хироми Уехара – е концептуално аргументиран и обхваща различни поколения, стилове и естетически направления в развитието на джазовото пиано. Актуалността на темата се обуславя от нарастващия интерес към съвременните тенденции в развитието на джазовото пиано като водещо изразно средство в музикалното изкуство на XX и XXI век.

Настоящото изследване има за цел да проследи развитието на джазовото пиано от традиционните до модерните му форми, да изясни ролята на импровизацията като водещ принцип в изграждането на индивидуалния стил и да представи специфичните подходи на водещи съвременни джаз пианисти. Чрез теоретичен и

аналитичен подход изследването цели да очертае съвременните тенденции в пианистичната интерпретация, да покаже влиянието на различни музикални традиции, технологични средства и културни фактори върху оформянето на стилистичните характеристики на джаз пианото, както и да допринесе за по-задълбочено разбиране на връзката между техническите, естетическите и творческите аспекти на джазовото изпълнение. Това изследване има за цел да задълбочи разбирането за джаза чрез задълбочено проучване на разнообразните музикални стилове и изпълнителски техники, използвани от джаз пианистите. Без съмнение, това изследване е от голямо значение както за теоретичните изследвания, така и за практическото приложение. Стига се правното заключение, че "В условията на глобализирана културна среда джаз пианото се превръща в поле на межкултурен обмен и иновация. Разбирането на неговите съвременни форми и техники е важно не само за музикалната теория и практика, но и за педагогиката и интердисциплинарните изследвания в областта на изкуствата."

Всяка глава е структурирана по сходен модел – кратка характеристика на изпълнителя, анализ на конкретни произведения или стилови особености, разглеждане на изпълнителските техники и обобщение. Тази структурна повторяемост улеснява сравнителния анализ и придава цялостност на труда.

Методологичната част е детайлно разработена и включва литературен преглед, музикално-теоретичен анализ и сравнителни изследвания. Това показва стремеж към научна системност. Обектът на изследването подчертава, че "изследването на техниките на изпълнение на джаз пианото в различни музикални контексти ни позволява да разберем как джазът функционира като социално и културно явление, наред с неговото значение в тези сфери. "Техническият подход за това изследване преминава през събиране и преглед на литература: Фазата на събиране и преглед на литература за темата на изследването включва множество конкретни стъпки за изпълнение.

Въз основа на събраната и прегледана литература, процесът преминава към етапа на анализ на музикалната теория. Целта на тази фаза е да се постигне задълбочено разбиране на техниките на изпълнение, използвани в джаз пианото в различни музикални стилове, заедно с неговата изразителна сила и иновативни качества. Разглеждат се акордовата конструкция на джаз пианото в различни музикални стилове. Подчертава се, че използването на тембъра и техниките на изпълнение в джаз пианото може да спомогне за по-доброто разбиране на неговите музикални характеристики и изразителен потенциал. Достига се до извода, че "Анализът на музикалната теория представлява решаваща стъпка в разбирането и разкриването на техниките на изпълнение, музикалната изразителност и иновативните качества на джаз пианото в различни музикални стилове."

Сравнителните изследвания представляват ключова изследователска стратегия, която улеснява по-задълбоченото разбиране на характеристиките на изпълнението на джаз пианото в различни музикални стилове. Чрез сравнителния анализ се откриват интерпретативните различия между различните музикални стилове, като по този начин се разкриват по-добре основните музикални теории и културни влияния, които оформят тези вариации.

Анализи на акордовите структури, ритмичните модели, използването на тембър и техниките на изпълнение позволяват идентифицирането на общи черти и

отличителни характеристики в конкретни примери на изпълнение и по този начин се насърчава по-дълбоко разбиране за това как джаз пианото се прилага в различни музикални жанрове. Същевременно, резултатите от сравнителните изследвания хвърлят светлина върху отличителните влияния, които различните музикални жанрове оказват върху джаз пианото.

Предмет на изследването на дисертацията са изпълнителските и импровизационните техники в съвременното джаз пиано, разгледани като взаимосвързани елементи в процеса на изграждане на индивидуалния артистичен почерк на пианиста. Основното внимание е насочено към анализ на характерните особености в интерпретационния подход, стилистичната еволюция и импровизационните модели, които формират съвременния облик на джазовото пиано. Изследването обхваща както теоретичните аспекти на стила и импровизацията – хармонични, ритмични и мелодични структури, – така и практическите измерения на пианистичната техника, звуковата естетика и взаимодействието между изпълнител и ансамбъл. В този контекст предметът включва и сравнителен анализ на творчеството на водещи джаз пианисти от различни поколения и школи, с цел да се проследят закономерностите в тяхното музикално мислене и изразност.

Уводът успешно въвежда проблематиката на изследването, а съдържанието разкрива добре обмислена концепция и последователна структура, които създават стабилна основа за аналитичната част на дисертацията. Налице е ясно формулиране на обекта и предмета на изследването; убедителното аргументиране на актуалността на темата в контекста на съвременната музикална култура и разглеждането на джаз пианото не само като инструмент, но и като социокултурен и образователен феномен; въвеждането на межкултурния аспект, свързан с развитието на джаза в Китай и потребностите на съвременните китайски джаз пианисти. Уводът е обширен, аргументиран и тематично наситен, като ясно очертава изследователската проблематика; мотивацията за избора на темата; научната и практическата значимост на дисертационния труд; обекта, предмета, целите и методологията на изследването. Докторантката демонстрира много добро познаване на джазовото пиано като художествен, културен и педагогически феномен. Особено ценен е акцентът върху необходимостта от систематизирана теория и методика, насочена към съвременната изпълнителска практика – аспект, който придава на труда ясно изразена практическа насоченост.

Първа глава от дисертационния труд е посветена на изследване на биографичните и творческите акценти, изпълнителския стил и клавиричните техники в произведенията на Джордж Гершуин и е важна за синтеза между класическата традиция и джаза. Изборът на Гершуин като отправна точка в изследването е напълно обоснован, тъй като неговото творчество представлява естествен мост между академичния клавирен репертоар и джазовото пиано, което е в пълно съответствие с общата концепция и целите на дисертационния труд.

Докторантката поставя ясен фокус върху значението му за развитието на джазовото мислене в клавиричната музика. Биографичният материал е функционално подчинен на аналитичните задачи на главата и не преминава в описателност, което свидетелства за добър научен усет и селективност при подбора на информацията.

Докторантката успешно демонстрира разбирането си за взаимовръзката

между техника, стил и художествен резултат – основен проблем в изследването на джазовото пиано. Логично са синтезирани направените наблюдения и подчертана ролята на Гершуин като предвестник на по-късните развития в джазовото пиано. Тук ясно се откроява мястото на композитора в цялостната линия на дисертационния труд и връзката му с анализите в следващите глави, посветени на Арт Тейтъм, Телониъс Монк, Оскар Питърсън и Бил Евънс.

В биографичния раздел докторантката представя ключови моменти от живота и професионалното развитие на Арт Тейтъм, Телониъс Монк, Оскар Питърсън, Бил Еванс, Хироми Уехара като умело свързва личните и историческите обстоятелства с формирането на изпълнителската техника и музикално мислене. Главите са методически добре структурирани, тематично фокусирани и научно аргументирани. Особено ценен е балансът между фактологичност и аналитична насоченост – биографията не остава само описателна, а служи като основа за последващия стил и технически анализ.

Аналитичната част се отличава с изключително висока степен на детайлност и методическа последователност. Разгледани са интерпретационните похвати на изпълнителите и те са добре аргументирани чрез ясни формални, ритмични и хармонични наблюдения. Особено силна страна на главата е анализът на формата и композиционната логика, в който ясно се откроява разбиранията за вариационния принцип като структурообразуващ елемент в музиката на изпълнителите. Подробното проследяване на тематичните и свързващите вариации разкрива не само композиционната логика, но и импровизационното мислене на пианистите.

Разглеждането на хармоничния език е изключително прецизно и богато илюстрирано с музикални примери. Това показва високо ниво на аналитична култура и задълбочено познаване на джазовата форма.

Биографичният обзор е представен стегнато и целенасочено, като акцентира върху ключовите моменти, формирали уникалната художествена личност на джаз изпълнителите. Разделите, посветени на хармонията и ритъма, ясно разкриват спецификата на стилите особености и аргументирано показва, че тези похвати са съзнателен художествен избор, насочен към изграждане на силно индивидуален музикален език. Тези анализи демонстрират висока научна стойност, отлична аналитична дълбочина и ясно изразена позиция, като представлява една от най-силните части на дисертационния труд.

В обобщенията Джоу Мънгъ логично синтезира направените наблюдения и ясно формулира значението важната функция, която маркира рязък стил преход от виртуозната, богато орнаментирана естетика на експерименталния, дисонантен и концептуален език на стилистичните особености.

Избраната тема е безспорно актуална и значима както от научна, така и от практическа гледна точка. Съвременното джаз пиано се развива в условията на интензивен стил синтез, взаимодействие между традиционни и нови импровизационни практики, както и засилено влияние на технологичните средства върху изпълнителския процес. В този контекст изследването на изпълнителските стилове и импровизационните техники на водещи джаз пианисти от различни поколения представлява съществен принос към съвременната музикална наука и педагогика.

Особено ценен е фокусът върху интерпретационните модели и техниките, разгледани не само като индивидуални проявления, но и като част от по-широки

стилови и културни процеси. Това прави темата релевантна както за академичните изследвания, така и за практиката на изпълнителите и преподавателите по джаз пиано.

Обектът и предметът на изследването са ясно и коректно формулирани. Докторантката последователно разглежда джазовото пиано като комплексен феномен, включващ исторически, стилови, технически и импровизационни аспекти. Целта на дисертационния труд – анализ, систематизация и обобщение на основните изпълнителски стилове и импровизационни техники в съвременното джаз пиано – е логически аргументирана и адекватно реализирана в структурата на изследването. Поставените задачи са конкретни, взаимосвързани и водят до постигане на заявената цел.

Докторантката използва комплексна и подходяща методология, включваща: историко-теоретичен анализ; музикално-аналитичен подход; сравнителен анализ; интерпретационен анализ на конкретни произведения и изпълнителски практики. Методологичният апарат е адекватен на спецификата на изследвания проблем и позволява задълбочено разглеждане както на теоретичните, така и на практическите измерения на джазовото пиано. Анализът на нотни и аудио примери е уместно интегриран и допринася за аргументацията на основните изводи.

Дисертационният труд е логически структуриран и последователно изграден. Шестте глави обхващат значими фигури в развитието на джаз пианото – Джордж Гершуин, Арт Тейтъм, Телониъс Монк, Оскар Питърсън, Бил Евънс и Хироми Уехара – като всяка глава предлага детайлен анализ на стиловете характеристики и изпълнителските техники на съответния пианист.

Силно впечатление правят: задълбоченият анализ на вариационната логика и хармоничните трансформации при Арт Тейтъм; изследването на ритмичните и интервалови особености при Телониъс Монк; прецизният разбор на хармоничния език и импровизационната логика при Бил Евънс; разглеждането на съвременните тенденции и стиловия синтез в творчеството на Хироми Уехара. Текстът демонстрира добра информираност, аналитична култура и способност за систематизация на значителен обем материал. Езикът на дисертацията е ясен, научно коректен и адекватен на академичния жанр. Използваната терминология е точна и последователна. Библиографията е обемна и представителна, включва както класически, така и съвременни източници, което свидетелства за сериозна изследователска подготовка.

В дисертационния труд могат да се открият следните основни приноси:

- систематизация на изпълнителските стилове и импровизационните техники в съвременното джаз пиано;
- сравнителен анализ на пианистични подходи от различни епохи и стилови школи;
- разкриване на връзката между техническите средства, хармоничния език и импровизационната логика;
- принос към педагогическата практика чрез формулиране на модели и насоки за обучение по джаз пиано.

В заключение може да се подчертае, че дисертационния труд има както теоретична, така и практическа стойност и може да бъде използван като база за бъдещи изследвания и образователни програми. Той отговаря на изискванията за докторска разработка в областта на музикалното изкуство и музикознанието. Демонстрира се задълбочен подход, добра теоретична подготовка и ясно осъзнаване на актуалността и значимостта на темата. Дисертационният труд на Джоу Мънгъ представлява самостоятелно, задълбочено и научно издържано изследване. Налице е отлична теоретична подготовка, аналитични умения и способност за научна интерпретация.

Като се имат предвид горепосочените аргументи считам, че Джоу Мънгъ изцяло отговаря на изискванията за получаване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“ научна специалност “Музикознание и музикално изкуство” по Закона за развитие на академичния състав на Република България и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Джоу Мънгъ образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 01.02.2026 г.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Симо Лазаров', is written over a light green rectangular background.

/проф.д-р Симо Лазаров/